

Vznik římského císařství

První vládní zřízení se nazývalo království. Římané nevzpomínají na období království rádi, je to nejstarší období Říma. Král se totiž pro lid stal tyranem. Aby ukončili tyranii, vyhnali kolem roku 510. př. n. l. svého krále a vytvořili si takový politický systém, v němž vládl lid, ale pomocí svých zvolených zástupců. Začalo období republiky.

První léta republiky byly celkem bouřlivé, jelikož se museli bránit svým sousedům. Ovšem z většiny válek vycházel Řím vítězně, což umocňovalo jeho pozici. Postupně si podmanil Sicílii, Španělsko a severní Afriku, dále pak Makedonii, Řecko a západní Anatolii. Stal se pánem Středomoří. To ovšem přinášelo i řadu problémů. Římský správní aparát totiž zatěžovala správa dobytých území.

Největší problémy stále zůstávali vnitřní.

Řím vedl války trojiho druhu za jednu generaci : v okrajových oblastech říše nejčastěji se **zahraničními nepřáteli**, v Itálii a Italských **městech se svými spojenci** a obyvateli a za třetí také **s otroky**. K největšímu povstání otroků ve starověku, které prohloubilo římskou krizi, došlo za Spartaka.

Rozhodující ránu zasadil republice **Caesar, jedna z největších postav Říma**. Byl to sebejistý, důsledný, cílevědomý, tvrdý ale hlavně ctižádostivý člověk, který vedl mnoho válečných výprav. Zasažoval i v Egyptě. Tam si získal Kleopatřinu přízeň a tím i vliv na Egypt. Za své vlády provedl četné reformy ve vnitřní správě státu a v soudnictví. Chudiniě rozdělil zásoby obilí ze státních prostředků. Vytvářel pro ni nové pracovní příležitosti. Bohaté občany si získal obnovou právní jistoty, stabilizací měny. Byl to proto poměrně oblíbený vládce. Měl však i vlastnosti, které mu nesloužili ke cti. Bažil po stále větší moci. Velké pobouření přinesla zpráva, že titul hlavního města chce přiřknout Alexandrii, nebo postavit zcela nové město na zbytcích Tróje. Z obavy, že se stane králem, ho několik spiklenců zavraždilo přímo při zasedání senátu.

Mnoho politiků v Římě bylo toho názoru, že Caesar má příliš mnoho moci. Senátoři Decimus Brutus a Gaius Cassius se proti Caesarovi spikli a rozhodli se, že ho zavraždí. **15. března r. 44 př. n. l.** jej napadli přímo v senátu a ubodali ho třiadvaceti ranami dýkou.

Po jeho smrti vypukly občanské války. Jeho vládu převzali Márkus Antonius, Márkus Lepid a **především Augustus**.

Augustův život

Vlastním jménem Oktaviánus Thúrínus, v dětském věku ztratil příbuzné. Několik let poté odešel studovat do Apollónie a zde se dozvěděl, že jeho prastrýc Caesar byl zabit a on se stal jeho dědicem. Vydal se do Říma. S pomocí svých vojsk a s pomocí vojsk Marka Antonia a Markuse Lepida ovládl stát. Pak svým vítězstvím nad Kleopatrou a Antoniem si zajistil svoji dlouhou budoucí vládu. Nevynikal jako vojevůdce, byl však obratný politik a dokázal využít svého postavení jako adoptovaný syn Caesara. Vzdal se všech svých pravomocí a vyhlásil Řím republikou. Senát mu udělil titul Augustus (vznešený), to se začalo užívat jako jeho vlastní jméno, a povolal ho zpět do čela říše, což přijal. Užíval titul imperator (císař).

Stal se prakticky jediným vládcem Říma. Císařství mělo mnoho prvků republikánského zřízení, avšak trochu pozmeněné. Především zůstal senát, který dostal ještě soudní a zákonodárnou pravomoc. Scházela se i lidová shromáždění a zůstaly i jiné úřady. Měli sice stejné pravomoce jako za republiky, ale ve skutečnosti **poslouchaly Augustovy příkazy.** Augustus soustřeďoval nejvyšší moc vojenskou, občanskou a náboženskou s doživotním titulem nejvyšší kněz, který ho stavěl do čela římského náboženství. Díky tomuto titulu byl opěvován jako opravdový panovník. Ve městech mu byli zasvěcovány chrámy, ve kterých ho uctívali s ostatními bohy. Na jeho počest byly pořádány mnohé slavnosti a hry. Psali o něm významní spisovatelé.

Získal si autoritu i tím, že vrátil Římu vnitřní mír po mnoha letech občanských válek. Římu připadala jeho vláda dokonalá. Vydal několik zákonů, které obnovily právní řád, oživily hospodářství, zlepšily životní úroveň chudiny (dostávala obilí, olej a někdy i peníze). Zpočátku vládl pomstychtivě, ale po dosažení moci vše podřídil mírovému rozvoji římského státu.

Prostuduj tex a písemně odpověz na otázky:

1. Jaké války ve své historii vedl Řím ?
2. Kdo to byl Caesar ?
3. Co je to občanská válka ?
4. Co znamená slovo imperator ?
5. Jak se vedlo Římu za Augustovy vlády ?